

Новий словник з міжнародного права¹

Рецензований словник можна віднести до фахових видань нового покоління, який є надійним джерелом термінології та лексики. Завдяки повноті й актуальності вміщеного матеріалу словник може стати цінним інструментом для юристів, які спеціалізуються в галузі міжнародного, порівняльного та європейського права, а також для студентів, що опановують правознавчі спеціальності, оскільки сьогодні частка англomовних текстів у світовій спеціальній літературі з міжнародного, порівняльного і європейського права досягає 75 %. Міжнародний фаховий обмін досвідом у цій галузі (конференції, ознайомлювальні поїздки, академічні обміни тощо) здебільшого також здійснюється англійською. Як правило, цією ж мовою здійснюються міжнародні судові процеси та підготовка фахівців за європейськими програмами. Проте в Україні, що активно інтегрується у світовий правовий та освітній простір, досі не було якісного англо-українського словника з міжнародного, порівняльного і європейського права. Саме тому слід вітати появу рецензованого словника, покликаного заповнити цю прогалину в українській лексикографії.

Словник за ред. акад. В. І. Муравйова і проф. Л. І. Шевченко — це солідне видання (70 тис. лексичних одиниць), побудоване за алфавітно-гніздовою системою. Мікроструктура словника є одночасно стислою та інформативною, кожному значенню відповідає точний переклад українською мовою або понятійний аналог, у разі потреби додаються пояснення. Наприклад, Ombudsman — Омбудсмен, Уповноважений з прав людини.

Словникова стаття містить багато семантико-функціональних характеристик, що дозволяють користувачу знайти точний відповідник.

Характерні для англomовної юридичної лексики сполучення типу «іменник плюс іменник» та «прикметник плюс іменник» подаються у словникових статтях за базовим (останнім) терміном, що полегшує пошук. Наведено також численні похідні терміни, що побутують у цій

¹ Англо-український словник міжнародного, порівняльного і європейського права / за ред. акад. В. І. Муравйова, проф. Л. І. Шевченко. – К. : Арії, 2009. – 608 с.

галузі. Терміни, що позначають реалії правової практики англomовних країн, супроводжуються тлумаченнями. Якщо те чи інше слово вживається у США та Великій Британії у різних значеннях, це теж зазначається у словнику; наводяться синонімічні варіанти. Такий країнознавчий аспект галузевого словника є вдалою знахідкою авторів.

Заслуговує на увагу і додаток — список термінологічних скорочень та латинських слів, уживаних в англomовній юридичній термінології.

Варто відзначити наявність назв основних державних, політичних і громадських інституцій, їх переклад і визначення пояснюють політико-правові реалії сучасного світу, орієнтують читача.

Перелік скорочень, властивих англо-американській юриспруденції, істотно полегшує роботу з автентичними джерелами.

Невід'ємною частиною такого словника є список латиномовних слів і стійких словосполучень, найуживаніших у мовленні фахівців права, звернення до цього розділу оптимізує процес роботи над текстами правової тематики.

Словник має зручну організацію. Системність і структурованість термінології дозволяє оптимізувати процес роботи з мовним матеріалом. Поліграфічна семіотика словника сприяє швидкому пошуку та засвоєнню інформації. Автори вдало застосовують різні шрифти та умовні позначення для організації мовного матеріалу.

Хоча подібним довідковим виданням не властива наявність транскрипції, зважаючи на той факт, що словник розрахований на широке коло користувачів, зокрема студентів, можливо, було б доцільно до деяких найскладніших для вимови термінів додати транскрипцію, щоб не виникало потреби консультиватися в інших джерелах, що підвищило б змістову цінність словника.

Проте зауважені незначні недоліки не применшують позитивного враження від цієї роботи. «Англо-український словник міжнародного, порівняльного і європейського права» є важливим довідковим інструментом для успішної професійної діяльності та навчання. Приваблює те, що матеріали словника можуть бути корисними і для фахівців суміжних галузей — адміністративного, кримінального права тощо. Ці матеріали (запозичені, до речі, із новітніх джерел) допоможуть викладачам і студентам при роботі з англomовними текстами за фахом, юридичними документами, при ознайомленні із правовими системами Європи та США.

Знайомство з цією лексикографічною роботою показало, що в словнику подано актуальну фахову термінологію, потенційні корис-

тувачі обов'язково знайдуть у словнику необхідну інформацію, яку зможуть успішно використовувати у професійній, перекладацькій діяльності та навчанні. З огляду на зазначене вважаємо, що «Англо-український словник міжнародного, порівняльного і європейського права» за ред. акад. В. І. Муравйова та проф. Л. І. Шевченко може бути рекомендований для вжитку в навчальному процесі в системі юридичних вищих навчальних закладів України.

М. В. Буроменський, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права і права зарубіжних країн Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого

В. П. Сімонок, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов № 1 Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого